

Kolonija tujega kapitala

REPUBLIKA SLOVENIJA NI VEČ SVOBODNA DRŽAVA. Politiki izvajajo politiko, kot to določajo kapitalisti velikih evropskih držav

DR. GOJKO STANIČ,
PRAVNIK IN POLITOLOG

Prvotno verzijo tega članka sem napisal junija 2013. Odlašal sem z objavo ker sem upal, da se bodo sindikalni voditelji morda vendarle odločili za zaščito ustavno zaščitene izključne lastninske pravice zaposlenih na podjetjih v družbeni lastnini. Ker se to ni zgodilo, je prav, da javnost izve resnico o tem, kako in zakaj poklicni sindikalisti pod vodstvom Dušana Semoliča glede lastnine podjetij naklepno ne ščitijo interesov 382.000 lustriranih samoupravljavcev. Ta članek ne obravnava dobrega dela sindikatov v njihovi obrambi interesov med-dnih delavcev. Na tem področju delujejo pozitivno podobno kot v drugih demokratičnih kapitalističnih družbah. Slovenska posebnost

je vloga teh sindikatov v procesih "lastninjenja", beri: "podržavljenja zasebne družbene lastnine".

Od leta 1950 do 1990 so bila vsa samoupravna podjetja zasebna. Ustave so dodelile zaposlenim izključno pravico upravljanja in uživanja plodov svojega dela in ustvarjanja. Skoraj vsa podjetja so bila leta 1990 v času osamosvojitve v lastnini Slovencev. Danes je veliko nekoč zelo dobro delujočih podjetij uničenih. Politiki intenzivno prodajajo še zadnja velika podržavljena podjetja tujcem. Politiki naklepno uničujejo slovenski srednji družbeni sloj in slovenski kapital. Slovenijo politiki naklepno pretvarjajo v kolonijo tujega kapitala. Republika Slovenija ni več svobodna država. Politiki izvajajo politiko, kot to določajo kapitalisti

velikih evropskih držav.

Primer Lek, d.d.

Samoupravljavci so bili leta 1990 edini upravljalci družbene lastnine Leka, d.d., in so edini uživali rezultate svojega dela. Politiki so Lek podržavili in ga leta 2002 prodali tujemu podjetju za okoli 850 milijonov evrov. Kupec v podjetje ni vložil nobenega svežega kapitala, iz Leka pa je do danes dobil več kot 800 milijonov evrov dobička. Zaposleni direktorji, izumitelji, delavke in delavci Leka so dejansko ustvarili in kupcu že vrnili njegovo kupnino. Odslej pa bodo nekdanji

lustrirani stoo odstotni lastniki dobiček ustvarjali izključno za kupca, ki je kupnino dejansko le založil. To je model "pravičnega" lastninjenja, v katerega verjamejo slovenski politiki, sindikalni voditelji, funkcionarji, gospodarske zbornice, večina profesorjev in uredniki ter novinarji RTV. Kako je mogoče, da se nihče takemu grabežu, izkoriščanju in kolonizaciji ne upira 25 let? Najbolj oropani so izumitelji in direktorji. Toda če se oni uprejo, jih okolje nemudoma oblati, da se grebejo le za sebe. Izumitelji nimajo nobene politične moči. V 25 letih na RTV Slovenija niso nikoli povabili enega samega lustriranega samoupravnega izumitelja. Direktorji v podržavljenih podjetjih se politike bojijo. Gre za grozljivo strahovlado vladajoče partitokratske uničevalne elite.

Edino sindikati imajo družbeno vlogo in moč organiziranja upora lustriranih množic. Zakaj tisti, ki na RTV Slovenija 25 let govorijo v imenu delavcev, tako vztrajno podpirajo njihovo totalitarno razlasti-

tev in ultratajkunsko izkoriščanje in uničevanje njihovih podjetij? Na to vprašanje poskušam odgovoriti v nadaljevanju tega članka.

Zelena luč za pozitivno družbeno vlogo kapitala

Pred pisanjem knjige Ustava svobode (izšla marca 1988) sem se raziskovalno ukvarjal z družbenimi vidiki robotike. Analiziral sem uvajanje CAD/CAM in robotike v samoupravnih podjetjih. Prišel sem do spoznanja, da imajo v upravljanju preko delavskih svetov preveliko moč zagovorniki zastarelih tehnologij in povprečništva. Inovatorji so težko uvajali novosti in tehnologije. Nato pa sta mi dva inženirja robotičarja, in sicer dr. Stanko Blatnik iz Gorenja in generalni direktor Enegroinvesta akademik Božidar Matič leta 1986 dejala, naj v vlogi družboslovca dosežem, da se bosta začeli spoštovati tudi družbena vloga kapitala in zasebna lastnina. Od leta 1985 do 1988 sem intenzivno analiziral problematiko družbene lastnine v pogojih informacijskega in ekološkega produkcijskega načina. V obdobju 1986-1988 sem se izobraževal na vrhunski menedžerski šoli, ki jo od ustanovitve vodi dr. Danica Purg na Brdu pri Kranju. Spoznal sem, da postaja v informacijsko-storitveni in ekološko obremenjeni družbi svobodni ustvarjalni človek ključni produkcijski tvorec. Zato sem se v knjigi Ustava svobode opredelil za ekosocializem, za pozitiven odnos do družbene vloge kapitalskega varčevanja in za preobrazbo samoupravljavcev v partnerske solastnike svojih podjetij.

Družbena lastnina samoupravnih podjetij je bila samo ena od znanih

oblik zasebne lastnine podobna zadružni ali pa lastnini agrarnih skupnosti. Vse ustave in zakoni od

leta 1950 dalje so urejali družbeno lastnino tako, da so imeli trenutno zaposleni pravico do izključnega upravljanja samoupravnih podjetij kot neodtujljivo pravico. 13. člen Ustave Socialistične Republike Slovenije iz leta 1974 pravi: "Nihče ne sme na nikakršen način onemogočiti in ne omejevati delavca, da ne bi enakopravno z drugimi delavci odločal o svojem delu ter o pogojih in rezultatih svojega dela."

Mojo knjigo Ustava svobode so obravnavali na sestanku sindikalnega aktiva ZSSS pod vodstvom Mihe Ravnika, vodstvenega delavca iz Mebla. Temelje usmeritve so podprli. Prav tako Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. V Jugoslaviji so predloge moje knjige podprli Branko Mikulić, Hamdija Pozderac, Dražen Kalodera in širok krog svobodomišelnih teoretikov.

Na podlagi mojih teoretičnih izhodišč se je v oktobru 1988 spremenila jugoslovanska ustava tako, da so se začele enakopravno obravnavati vse oblike lastnine. Omogočilo se je mešanje družbene zasebne lastnine s svežim kapitalom novih vlagateljev zasebnega kapitala. Na podlagi modelov partnerske delniške družbe v mešani lastnini, ki sem jih napisal avgusta 1989, se je podjetje Alping že 13. decembra 1989 na Okrožnem sodišču v Ljubljani prvo v bivši Jugoslaviji registriralo kot delniška družba. Zaposleni so upravljali družbeni kapital, vlagatelji svežega kapitala pa večinski zasebni kapital. Ob koncu decembra 1989 so na podlagi mojih rešitev podjetje Agrokomerc, d.d., dokapitalizirali z dvema milijonoma evrov vlagatelji kapitala in s tem ustvarili pogoje za novo življenje podjetja, tako da je to v dveh letih doseglo 80 odstotkov obsega proizvodnje, kakršno je imelo leta 1987, ko so ga uničili politiki. Nato je na podlagi mojih predlogov na 14. kongresu ZKJ in vpliva na zvezno vlado avgusta leta 1990 nastal Markovičev zakon o internih delnicah, ki je omogočal tistim zaposlenim, ki bi del neobdavčene plače vlagali v dokapitalizacijo podjetij, individualizirani prevzem kontrole nad podjetji. Zakon je stimuliral kapitalsko varčevanje in osebno soodgovornost vseh zaposlenih za uspešnost podjetij. Nebrzdano divjanje plač

bi se ustavilo. Inflacija bi se znižala. V Sloveniji bi zaposleni lahko svoja samoupravna podjetja dokapitalizirali do leta 2000 z več kot petimi milijardami nemških mark svežega kapitala.

Na seminarjih po vsej Jugoslaviji sem septembra in oktobra leta 1990 predaval o prevzemu podjetij na podlagi vlaganja svežega kapitala več kot tisoč udeležencem. Vodilni delavci so bili pripravljeni v podjetja vložiti okoli tretjino plače, delavci okoli deset odstotkov. Toda na oblast so povsod prišli roparski kontarevolucionarji, tako Milošević, Tuđman, Izetbegović. Demos se je odločil za prodajo državnih podjetij in zaustavil dokapitalizacijo podjetij z vplačili internih delnic. Podržavili so zasebno družbeno lastnino s ciljem, da si jo prilastijo tajkuni, partitokratska politična elita in tujci.

Prava slovenska nevidna, zatrta opozicija

Za preobrazbo samoupravljalcev v odgovorne partnerske solastnike so se tedaj v krogu slovenskih intelektualcev zavzemali zlasti akademika dr. Aleksander Bajt in dr. Stojan Pretnar ter profesorji dr. Peter Glavič, dr. Jaka Štular, dr. Miran Mihelčič, ddr. Viljem Rupnik, dr. Ludvik Toplak, dr. Viljem Merhar ter Rastko Plohl, predsednik Neodvisnih sindikatov Slovenije (NSS) ter v letu 1990 ustanovljena Stranka neodvisnih.

Do razkola na "levici" je prišlo na 2. konferenci Zveze komunistov Slovenije februarja 1990. Takrat sem predlagal, da naj Zveza komunistov zastopa interese družbenega razreda partnerskih solastnikov samoupravnih podjetij. Konferenca je z večino glasov zavrnila moje predloge. Nadaljnji razvoj je pokazal, da se je večina v organih ZK že tedaj odločila za tovariško tajkunsko lastninjenje s ciljem, da se z odplačno privatizacijo od solastnične podjetij odrine večina zaposlenih. Tedaj smo se politično povsem razšli. V organizaciji, ki je čez noč izdala samoupravljalce in se tako opredelila zoper družbene razvojne zakonitosti ter izdala slovenske nacionalne interese, nisem več želel sodelovati.

Ker je Demosova vlada začela leta 1990 razprodajati slovenska pod-

jetja, smo ustanovili Stranko neodvisnih. Zaradi hude medijske diskriminacije, predvsem na RTV Slovenija, nismo prišli v državni zbor.

Ko je prevzel vodenje ZSSS član Zveze komunistov Dušan Semolič, se je ta največja sindikalna centrala odločila za izdajo samoupravljalcev. Skupno z drugimi ideologi grabeža družbene lastnine in politiki so minirali zakon o internih delnicah. ZSSS se je odločila za soupravljanje. Zaposleni naj postanejo mezdni delavci in naj samo sodelujejo pri upravljanju podjetij kot manjšinski člani nadzornih svetov in kot manjšinski solastniki podjetij. ZSSS in dr. Mato Gostiša sta zato razvijala svete delavcev oziroma soupravljanje.

Praksa je pokazala, da soupravljanje ni dalo dobrih rezultatov. Trejtino članov nadzornih svetov iz vrst zaposlenih so člani nadzornih svetov, ki so bili imenovani s strani političnih lastnikov, preprosto preglasovali. Toda delavski člani nadzornih svetov so dobili plačilo. V velikih podjetjih so se izvolili plačani delavski direktorji. Vodilni sindikalisti in ideolog soupravljanja dr. Mato Gostiša so vzpostavili sloj predobro plačane delavske aristokracije.

Pred sprejetjem zakona o poddržavljenju samoupravnih podjetij leta 1992 sem obiskal Dušana Semoliča. Zahteval sem, da spravi samoupravljalce na ulice v boju za lastnino svojih ustvarjenih privatnih podjetij. Na to ni pristal. Nasprotno, organiziral je konferenco ZSSS, ki

je podprla poddržavljenje podjetij in deklasacijo zaposlenih v povprečju v 20-odstotne lastnike podjetij. Ko se je sprejemal zakon o poddržavljenju podjetij novembra 1992, so na ulici protestirali osamljeni samoupravljalci Kovinoplastike Lož in sodelavci Kompas Hertza.

Če bi se samoupravna podjetja pretvorili v partnerske kapitalske družbe, bi se namreč zmanjšala vloga sindikalnih profesionalcev. Ne bi bilo plačanih delavskih direktorjev niti plačanih delavskih članov nadzornih svetov. Samozaaposleni partnerji, ki so množični solastniki svojih podjetij, teh plačanih funkcionarjev ne potrebujejo. So nepotreben strošek podjetja. Plačana delavska nestrokovna aristokracija v partnerskih družbah tako postopno odmre. Zato so najhujši nasprotniki delničarstva zaposlenih pri nas in po vsem svetu civilizacijsko ultrareakcionarni sindikalni poklicni funkcionarji.

ZSSS in drugi veliki sindikati, ki delujejo v Sloveniji, 25 let vzlic leporečju dejansko podpirajo uničevanje podjetij in tako skrbijo za čim večjo brezposelnost, za čim večjo revščino, za čim večji delež meznega dela. Podpirajo razprodajo podjetij. Reveži in podrejeni mezdni delavci namreč nujno potrebujejo sindikate. Dušan Semolič skupno z drugimi slavnimi sindikalisti, ko gre za vprašanje lastnine samoupravnih podjetij, štiti interese partitokracije in delavske aristokracije, tujega kapitala, finančnih in podjetniških tajkunov ter Katoške cerkve.

Zavračanje pogovarjanja o denacionalizaciji

Mojo knjigo Moč svobode (september 2011), v kateri utemeljujem potrebo po denacionalizaciji družbene lastnine, sindikalni voditelji poznajo. Že v letu 2012 sem obiskal vse velike sindikalne centrale. Predsednike sem pozval, da s člani vodstev organizirajo pogovore in na podlagi argumentov podprejo predloge za denacionalizacijo oziroma za vrnitev kontrolnega deleža kapitala sedaj zaposlenim v podjetjih. Ko so na začetku leta 2012 sestavljali socialni sporazum z vlado, sem sindikalnim voditeljem poslal amandmaje glede denacionalizacije družbene lastnine. Vse

predloge so zavrnil. Nato sem septembra 2012 predlog denacionalizacijskega zakona o partnerskih družbah in kapitalskem varčevanju pripravil s sindikati Cinkarne, Cetisa, Heliosa in Ljubljanskih mlekarn. Predlog zakona je od tedaj v javni razpravi.

Če se podjetja prodajo, se za delavsko aristokracijo materialni položaj ne bo spremenil. Najprej bodo uživali materialne privilegije na račun zaposlenih. Sindikalni voditelji si jemljejo pravico, da blokirajo komunikacijo svojega članstva z nosilci predloga zakona. Nič novega. Ko sem strokovno v devetdesetih letih vodil 160 projektov privatizacije podjetij v korist zaposlenih, sem zelo lepo sodeloval s poslovodstvi in s sindikalisti v podjetjih. Ni pa bilo sodelovanja s profesionalnimi republiški sindikalnimi voditelji.

Kupci slovenskih poddržavljenih podjetij bodo morali odpustiti delavce. Izkoriščanje zaposlenih se bo intenziviralo. Udeležbe zaposlenih pri dobičku ne bo. Sindikalni voditelji, ki podpirajo prodajo podjetij, niti slučajno ne ščitijo interesov svojih članov. Sindikalisti v Sloveniji poberejo letno več kot 45 milijonov evrov članarin, toda predvsem zato, da ščitijo interese delavske aristokracije. Tisti, ki takim sindikalistom, ko 25 let podpirajo lustracijo 382.000 samoupravljalcev, plačujejo članarino in tako vzdržujejo oblast delavske aristokracije, pljuvajo v svojo skledo.

Sindikalisti družno vzlic drugačnim javnim nastopom že več let podpirajo razprodajo poddržavljenih podjetij. Izdali so svoje člane in slovenski narod. Dušan Semolič, Sonja Kos in Marin Žagar so v interni instrukciji, objavljeni v Informatorju Svobodnega sindikata KNG Cinkarna Celje, d.d., 12. junija 2013, zapisali: "Mi ne moremo odločiti o tem, kdo je lastnik družbe."

Dejanska podpora kolonizaciji Slovenije

Januarja 2015 so ZSSS in drugi sindikati pod odločilnim vplivom Dušana Semoliča podpisali socialni sporazum in podprli razprodajo poddržavljenih samoupravnih podjetij in državnih podjetij ter bank. Vztrajno podpirajo ropanje lustriranih samoupravljalcev in koloniza-

Page: 25

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 1611 cm2

4 / 5

cijo Slovenije. Neizmerno sovražijo mlado delovno aktivno generacijo. Mladi naj bodo po njihovi viziji brezposelni ali pa le mezdni delavci tujega in tajkunskega kapitala ali pa naj gredo po svetu. Če ne bi bilo poddržavljenja družbene lastnine, bi mlada in srednja aktivna generacija danes uspešno upravljala svoja podjetja. Samo Neodvisni sindikati Slovenije pod vodstvom Rastka Plohla in nova Konfederacija slovenskih sindikatov, ki jo vodi Gvido Novak, januarja 2015 niso podpisali socialnega sporazuma, ker se ne strinjajo z razprodajo slovenskih podjetij, in se zavzemajo za vrnitev podjetij zaposlenim.

Članom vseh sindikatov predlagam, da sami organizirajo javno razpravo o predlogu zakona. Predlog zakona o denacionalizaciji družbene lastnine in kapitalnem varčevanju vsebuje ideje in rešitve za izhod iz ekonomske in socialne krize. Pred pisanjem Zakona sem se pogovarjal s 25 lastniki in poslovodji podjetij. Analiziral sem dobre in slabe izkušnje lastninjenja. Zakon upošteva prakso najbolj uspešnih partnerskih gospodarskih družb in prakso nekaterih zelo uspešnih novih zasebnih

podjetij. Zato bi tak zakon, če bo sprejet in udejanjen, pospešil vse pozitivne razvojne procese. Družbeni produkt bi rasel zelo hitro. Odprlo bi se veliko delovnih mest. V razmerah informacijskega produkcijskega načina namreč ni večje podjetniške ustvarjalne moči, kakor je moč dobro vodenih svobodnih množičnih solastnikov podjetij. •

V razmerah informacijskega produkcijskega načina ni večje podjetniške ustvarjalne moči, kakor je moč dobro vodenih svobodnih množičnih solastnikov podjetij

O denacionalizaciji družbene lastnine

V okviru javne razprave o vladnem predlogu upravljanja državne lastnine bo v torek, 7. aprila, v državnem svetu strokovni posvet o denacionalizaciji družbene lastnine in množičnem kapitalnem varčevanju. Na posvetu bodo sodelovali Gojko Stanič, Ludvik Toplak, Peter Glavič, **Kristjan Verbič**, Gvido Novak, Rastko Plohl in drugi. •

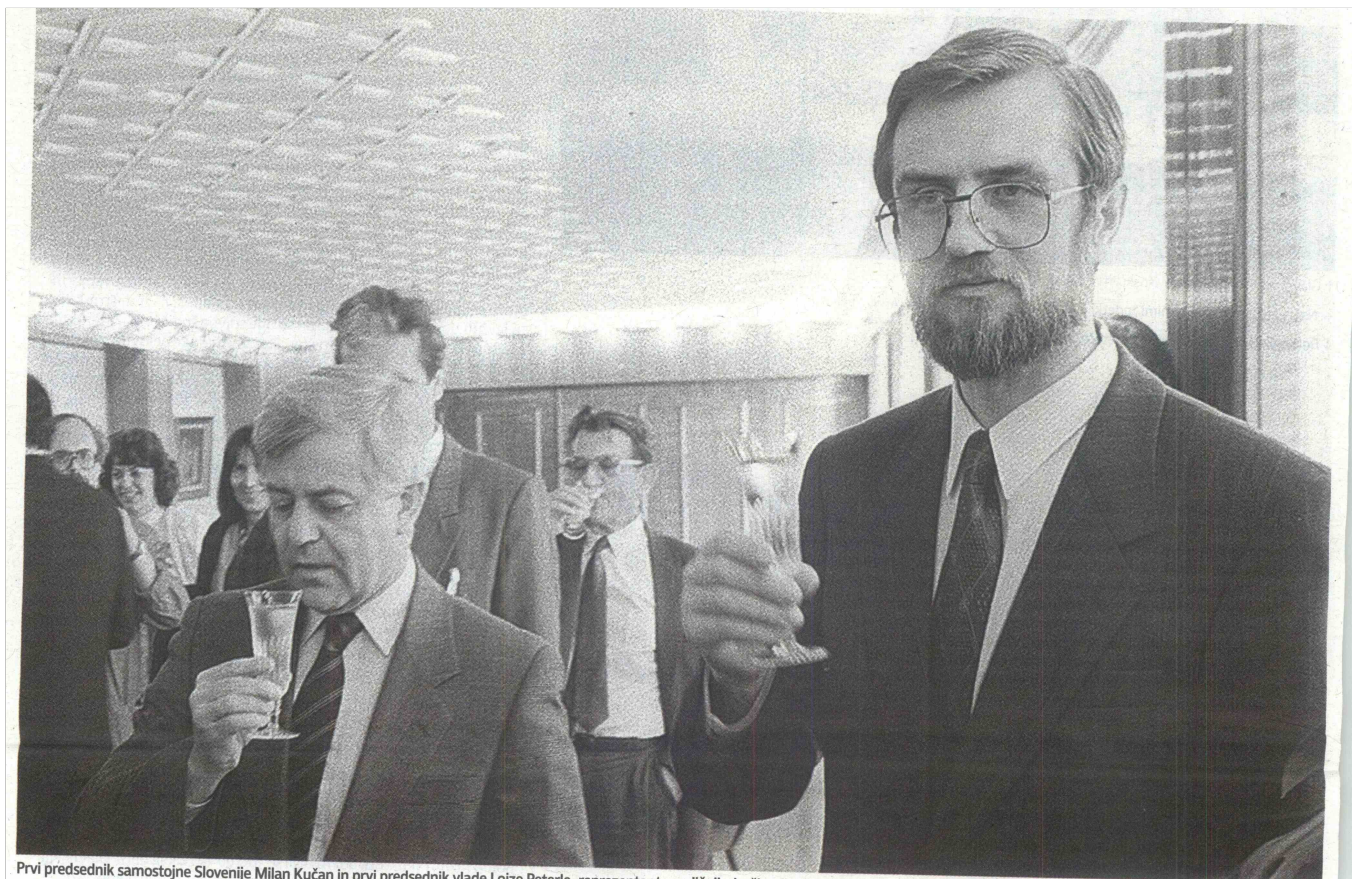
Page: 25

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 1611 cm2

5 / 5

Prvi predsednik samostojne Slovenije Milan Kučan in prvi predsednik vlade Lojze Peterle, reprezentanta različnih družbenih sistemov, maja 1990 v parlamentu. (Boris Vugrinec)